

Josef Čermák: Monumentální dílo Jana Waldaufa dokončeno

04.09.2010

Druhý a třetí díl jeho sokolské historie, SOKOL Malé dějiny velké myšlenky, právě vyšel

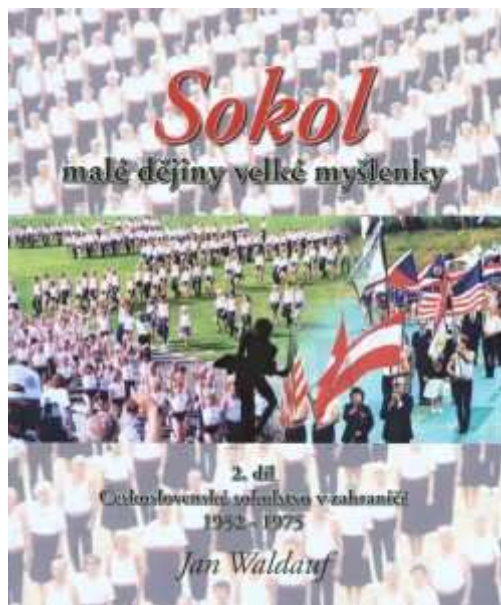
Nakladatelství: Atelier IM, Luhačovice – redakce Irena Voštová – redakční spolupráce Alena Kottová – Sargeant, Marie Zieglerová – obálka a grafická úprava Miloš Bařinka – druhý díl má 654 stran a přes 200 snímků, třetí díl 788 stran a přes 300 snímků – Cena obou dílů CAD 45.00 – V Kanadě a USA lze objednat u: ČS kniha, 960 A Duhamel, Pincourt, Quebec J7V 4H1 tel: (514) 425-0742, e-mail J7V 4H1; v Evropě v nakladatelství Atelier IM v Luhačovicích (Podhradí 77 – Box 321, 763 26, Luhačovice – v knihkupectvích Fišer (Kaprova 10, Praha 1, Kanzelsberger (Dům knihy, Václavské náměstí), v

Brně Barvič a Novotný (Česká 13).

Před hezkou řádkou let čs. legionář, Josef Hynek, přišel s pozoruhodným hodnocením čs. armád v první světové válce: “Stojí za zmínku, že.... Češi, kteří žili 300 let pod vládou habsburské dynastie rakousko-uherského mocnářství, a Slováci, kteří byli 1000 let pod botou maďarských lordů, dokázali zorganizovat mimo území své vlasti armádu, která pochodovala ruským impériem, plavila se pacifickým, atlantickým a Indickým oceánem, Východočínským mořem a Středozezemním mořem, přepravila se přes USA a Kanadu, výkon, který se nepodařil... žádnému národu”. Vzpomněl jsem si na tuto pregnantní větu (a doufám, že ji cituji s dostatečnou věrností). při čtení jednoho z ohlasů na IV. slet Ustředí čs. sokolstva v zahraničí v Curychu (3. díl **“SOKOL Malé dějiny velké myšlenky**, st. 39): Zpravodaj, časopis Čechů a Slováků ve Švýcarsku napsal: “Sletu se zúčastnily jednoty prakticky z celého světa: jednoty sdružené v Americké obci sokolské, australské, brazilské, kanadské; nejvíce ovšem byly zastoupeny jednoty evropské – Vídeň, Mnichov, Paříž, Stockholm a švýcarské – Basilej, Baden, Curych, Solothurn, Lucern a Winterthur s pobočkami v St. Gallen a v Thurgau. Cvičilo přes 800 sokolů a sokolek, jejichž cvičení s nadšením sledovalo více než 6 000 diváků. Je jisté, že tato čísla nemohou soutěžit s těmi, na která jsme byli zvyklí ze všesokolských sletů v Praze. Žijeme však dnes v odlišných podmínkách a sokolové mohou být hrdi na to, že se jim podařilo tento slet s takovým úspěchem zorganizovat. Myslíme si, že žádná jiná exilová organizace, ba snad ani žádná jiná organizace vůbec, by nedokázala ve své režii, za své peníze, podporovaná pouze nadšením jednotlivců a příznivců, dokázat podobné!” Nezní vám závěr tohoto ohlasu jako ozvěna zakončení Hynkovy pregnantní věty? A snad by nás to nemělo překvapit: většina legionářů byli sokolové...

První díl této Waldaufovy sokolské ‘trilogie’ vyšel před třemi lety, rovněž v luhačovickém nakladatelství ATELIER IM. Je rozdělen do šesti kapitol a zabývá se historií Sokola od založení – Miroslavem Tyršem a Jindřichem Fugnerem – první sokolské jednoty v Praze v

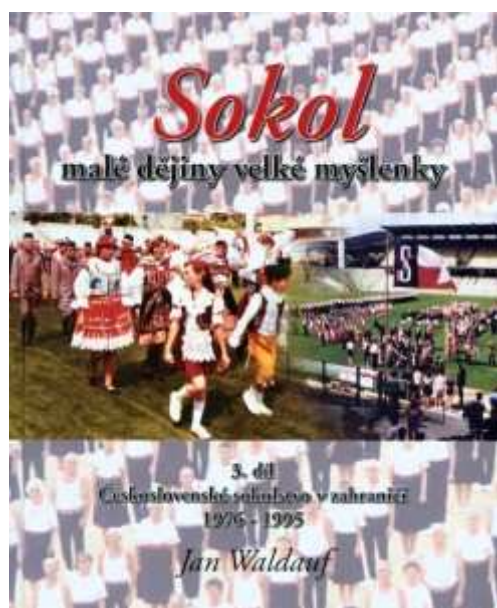
roce 1862 do roku 1948, zničení sokolské organizace a skončení činnosti čs. Sokola v exilu. Druhý a třetí díl jsou věnovány činnosti zahraničního sokolstva.

IV. slet Ústředí čs. sokolstva v zahraničí v Curychu 1976, o němž je zmínka v prvním odstavci, byl ovšem jenom jedním z mnoha zastavení, o kterých Wadaufova kniha přináší bohatý záznam. Autor svoji knihu vidí jako kroniku, jejímž úmyslem bylo “zaznamenat věrně a nezkresleně činnost zahraničního sokolstva, která jako celek nebyla dosud popsána a je celkem neznáma... Jsem si vědom, že tyto malé dějiny by potřebovaly odborné zpracování, aby mohly být za řádné dějiny považovány.” Snad. Ale pro mne – a myslím i pro mnoho jiných čtenářů – tato kniha je pokladem, který nikdo jiný než Jan Waldauf nemohl napsat – byl uprostřed dění Ústředí od začátku až do konce, byl svědkem skoro všeho, co se v Sokole od roku 1948 událo a byl – co je možná ještě důležitější – jedním z nejdůležitějších herců v tomto dění.

Několik slov o Ústředí: Tato sokolská organizace byla – jak Jan Waldauf píše – vědomě a záměrně založena jako dočasný nástupce a zástupce komunisty zničené Československé obce sokolské (ČOS), jehož úloha by skončila po obnově svobodného sokolstva v Československu a návratem zahraničních sokolských jednot do původního stavu před rokem 1948. Tento předpoklad byl také vtělen do stanov Ústředí čs. sokolstva v zahraničí. Po XII. všesokolském sletu 7. července 1994 v Praze VII. valný sjezd Ústředí konstatoval, že “československé sokolstvo v zahraničí svůj úkol čestně splnilo, a proto byla jeho činnost 31. prosince 1995 řádně ve smyslu jeho stanov ukončena.” Tím nebyla ukončena činnost čs. sokolstva v zahraničí, kde sokolské jednoty a župy ve svých zemích působí samostatně bez ústřední organizace. Ani se nestaly součástí obnovené Československé obce sokolské.”Bylo tomu zabráněno v listopadu 1995 provedenou změnou stanov ČOS, která vyloučila členství zahraničních jednot v České obci sokolské”.

Waldaufova “kronika” je rozdělena na kapitoly. Pvní díl, jak už zmíněno, má šest kapitol, druhý sedm: **Zahraníční sokolstvo na začátku r.1952; Ústředí československého sokolstva v zahraničí; Slavné sokolské dny ve Vídni 1956; První slet Ústředí čs. sokolstva v zahraničí ve Vídni; Druhý slet Ústředí čs. sokolstva v zahraničí v Montrealu 1967; Pražské jaro a pokus o obnovu Sokola v Československu; a Třetí slet Ústředí čs. sokolstva v zahraničí ve Vídni 1972.**

Třetí díl má šest kapitol: **Čtvrtý slet Ústředí čs. sokolstva v zahraničí v Curychu 1976, Pátý slet čs. sokolstva v zahraničí ve Vídni 1982; Tyršův odkaz – symposium Ústředí v Oetzu; Šestý slet Ústředí čs. sokolstva v zahraničí v Curychu 1986; Sedmý slet Ústředí čs. sokolstva v zahraničí v Paříži 1990 a obnova sokolstva v Československu; Úkol plněn.**

Každá kapitola má řadu témat a podtitulků. První kapitola třetího dílu jich má 23, mezi nimi: Sokolský rok 1976; Čtvrtý slet Ústředí čs. sokolstva v zahraničí; Sokolský rok 1977; První sokolovna v Austrálii; Sokolský rok 1978; Pomahatelská škola Ústředí ve Vídni, atd. Text o každém sokolském roku začíná výpočtem nejdůležitějších událostí, které se ten rok ve světě udály. Potom autor líčí, co se dělo v sokolském životě. Na příklad v roce 1976: **“54. schůze výboru Ústředí čs. sokolstva v zahraničí** se konala 3. a 4. dubna 1976 v New Yorku v bytě jednatelky J. Uhlířové, 339 East na 75. ulici. Přítomni: starosta Dr. Antonín Hřebík, místostarostka Marie Provazníková, náčelník Jan Waldauf, jednatelka Jarmila Uhlířová, pokladník Jaroslav Hanuš, matrikář Karel Pavel, Matěj Neumann....” Jednatelka J. Uhlířová ve své zprávě mimo jiné uvedla, že “místostarosta Dr. M. Ferjenčík se vzdal své funkce pro naprosté zaneprázdnění, neboť byl zvolen předsedou Čs. národní rady americké... Z důležitější korespondence uvedla:... že rozeslala dopisy s rozhodnutím v záležitosti jednoty Lucern, zaslala oběžník všem jednotám a členům výboru ohledně sjezdu v Curychu a zaslala sletové odznaky jednotám v Clevelandu... Jihoslovenský Sokol připomněl ustavení Svazu sokolstva, Naardenský výbor a Světová rada Komenského zaslaly pozvánku na setkání v Königsteinu v Německu, arch. Češka z Vídně potrdil, že zhotoví sletový film, ze Švýcarska došla zpráva o založení Sokola v Thurgau a pobočky v St. Gallen... Starosta Dr. Hřebík vypracoval usnesení výboru ve věci jednoty Lucern, připravil oběžník pro jednoty, aby podaly návrhy pro sjezd a zvolily členy do kandidátní komise, Sokolu Melbourne v Austrálii poslal zásilku sokolských knih a brožur, napsal články k sletu do krajanského tisku a zastupoval Ústředí v předsednictvu Čs. národní rady americké....”

Každý díl má řadu příloh. Třetí díl jich má jedenáct: příloha č.2 je statický přehled Ústředí československého sokolstva v zahraničí a má 4 části: I. Statistika příslušníků Ústředí k 31. prosinci 1955; II. Statistika příslušníků Ústředí k 31. prosinci 1958; III. Statistika příslušníků Ústředí k 31. prosinci 1977; IV Statistika příslušníků Ústředí k 31. prosinci 1995... Myslím,

že těchto pár drobtů z obrovitého koše přeplněného informacemi, dá čtenářům představu o rozsahu Waldaufovy práce.

Jan Waldauf je nejpečlivější a nejpreciznější člověk, kterého znám, a každá stránka Malých dějin nese otisk jeho autorství.

Závěrem několik slov o vztahu mezi Janem Waldaufem a Československou (nyní Českou) obcí sokolskou. Vždycky jsem si představoval, že až komunistický režim jedním nebo druhým způsobem skončí na smetišti dějin, se českoslovenští sokolové postaví v čelo svobodného sokolstva doma Jana Waldaufa. Nestalo se. Ti, kteří rozhodovali o roli Sokola po pádu komunismu, pili z jiných pramenů, než Jan Waldauf. Je to škoda. Je to škoda historických rozměrů. A zřejmě ti, kteří vedou sokolstvo v České republice dnes, ve svém odmítavém postoji k Janu Waldaufovi, jak dosvědčuje jejich postoj k jeho dějinám sokolstva v zahraničí, pokračují. Odvážuji se předpovědět, že až jejich ‘sokolování’ bude dávno zapomenuto, Janu Waldaufovi bude patřit jedno z nejčestnějších míst v galerii předních sokolských pracovníků.